

Onderwerp Voortgang Forum Groningen 2024
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	Ons kenmerk	308917-2024
Datum	22-1-2025	Uw brief van	Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Afgelopen jaar vierde het Forum Groningen haar vijfjarig bestaan. Een heugelijk feit, dat gevierd kon worden met maar liefst 2,5 miljoen bezoekers in 2024. Daarmee heeft het Forum zich in korte tijd een onmisbare plek in Groningen verworven. Dat en meer belichten we in deze brief, waarin we uw raad jaarlijks over de ontwikkelingen rond het Forum informeren.

De missie van Forum Groningen is kort samengevat: *Verken de wereld, ontmoet de toekomst*. Het Forum wil bezoekers in de negen vestigingen inspireren en een plek zijn waar mensen elkaar ontmoeten. Zij draagt door middel van zeven pijlers - de bibliotheekdienstverlening, jeugd, film, museum Storyworld, de exposities, de commerciële activiteiten en een breed palet aan culturele en maatschappelijke activiteiten - bij aan vele sociaal-maatschappelijke opgaven, zoals laaggeletterdheid in onze gemeente. In 2024 trok het Forum in totaal zo'n 2,5 miljoen bezoekers, inclusief een recordaantal bioscoopbezoekers. Ook nam het aantal bibliotheekabonnementen opnieuw toe.

Vanaf 2025 werkt het Forum met een nieuw motto: *De toekomst is van iedereen*. Deze verschuiving hangt samen met de transitie naar een volwaardige bibliotheek met een breder aanbod basisvaardigheden en educatie. Door ook te investeren in een meertalige digitale collectie en met de continuering van de PressReader zien we het bereik van Forum Groningen groeien. De Pressreader geeft via een app toegang tot duizenden internationale kranten en tijdschriften in verschillende talen, inclusief niet bibliotheekleden.

Het Forum streeft ernaar dat alle kinderen uit de gemeente Groningen lid worden van de bibliotheek. Ze zoekt hiervoor de samenwerking met het onderwijs, maar richt zich ook op ouders (gezinsaanpak). Door steviger in te zetten op leesbevordering op scholen met o.a. de opstap naar het programma de Bibliotheek op school (dBos), zien we de rol van onze bibliotheek op gebied van educatie en basisvaardigheden groeien.

Volwaardige bibliotheek en zorgplicht 2026:

Er gebeurt veel op bibliotheekgebied. De rol van de bibliotheek op scholen en in het sociaal domein wordt steeds omvangrijker. Dat vraagt het stellen van kaders door overheden - ook gemeenten - aan de uitvoeringstaak van hun bibliotheken. Volgens de Bibliotheekwet, officieel de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob), hebben bibliotheken vijf maatschappelijke functies of taken:

1. **Kennis en informatie beschikbaar stellen**
Bijvoorbeeld door boeken uit te lenen, een informatiepunt digitale overheid in te richten, en informatiebijeenkomsten te organiseren over gezondheid, vrijwilligerswerk of duurzaamheid.
2. **Mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie**
Bijvoorbeeld door taaltrainingen te geven aan volwassenen die niet goed kunnen lezen en schrijven, of om op lagere scholen een les over mediawijsheid te geven, bijvoorbeeld om nepnieuws te herkennen.
3. **Stimuleren om te lezen**
Bijvoorbeeld door leesclubs op te zetten, voorleesmiddagen te organiseren of door ouders en medewerkers van kinderdagverblijven te stimuleren om voor te lezen.
4. **Ontmoetingen en debatten organiseren**
Bijvoorbeeld door een themacafé, lunch, quiz of markt te organiseren. Of door verkiezingsdebatten te organiseren.
5. **Mensen laten kennismaken met kunst en cultuur**
Bijvoorbeeld door lezingen, exposities, films, concerten, stadswandelingen, workshops en voorstellingen te organiseren.

Het kabinet wil dat elke gemeente een volwaardige bibliotheek heeft. Gemeenten krijgen daarvoor vanaf 2025 extra geld (2,95 euro per hoofd van de bevolking) en per 2026 een wettelijke taak (zorgplicht). Deze jaren worden gezien als overgangsjaren naar de wetswijziging WsoB die naar verwachting in 2026 van kracht wordt. De kaders bij deze wettelijke zorgplicht worden nog nader ontwikkeld en gecommuniceerd. Wat we al wel weten is:

1. **Volwaardigheid** - Lokaal invulling geven aan de vijf kerntaken uit de Wsob, passend bij landelijke (wettelijke/beleids-) kaders. Lokaal invulling geven aan de taak om (als netwerk) het onderwijs te ondersteunen (de Bibliotheek op School – dBos).
2. **Toegankelijkheid** – Voldoende vestigingen voor al onze inwoners op bereisbare afstand. Onze gemeente heeft op dit moment voldoende vestigingen om te voldoen aan deze norm. Met de uitbreiding van onze gemeente (o.a. Suikerzijde en Meerstad) stijgt het inwonersaantal en zal er op termijn een extra vestiging nodig zijn.
3. **Garantie** – Deze norm gaat over ‘goed opdrachtgeverschap’ vanuit de gemeente. Hiervoor wordt momenteel gewerkt aan een integrale

bibliotheekvisie die uiterlijk eind 2025 door het college vastgesteld kan worden.

SPUK bibliotheken

In 2023 trok onze gemeente in samenwerking met Forum Groningen de SPUK (specifieke uitkering) voor bibliotheken aan. Daarmee kwam 880.000 euro aan extra rijksmiddelen beschikbaar, bovenop de 240.000 euro die hier reeds door het Forum voor was gereserveerd. Voor een bredere en verbeterde dienstverlening is verbouwing en herinrichting van onze Forumbibliotheken in de wijken noodzakelijk. Hiermee kan het Forum beter inspelen op de behoefte in de wijk en het aanbod uitbreiden. Met dezelfde ruimte creëert het Forum meer functies. Zo ontstaan meer privacy voor de 'gevoelige' dienstverlening zoals spreekuren, meer zitplekken voor taallessen en workshops en meer ruimte om kinderen en jongeren in contact te brengen met boeken.

Voor de ondersteunende rol is bredere dienstverlening in de bibliotheken noodzaak. Daarvoor zijn weer deskundige medewerkers nodig, die - meer dan nu het geval is - deze activiteiten kunnen uitvoeren. Het Forum wil daarmee van haar vestigingen nóg meer de plek maken waar mensen samenkomen. Elke bibliotheeklocatie heeft een eigen samenstelling van diensten, 'op maat' voor het gebied dat zij moet bedienen. Voor een verbeterde dienstverlening gaat Forum Groningen ook in toenemende mate samenwerkingen aan met lokale partners.

Jeugd en educatie

Het programma Jeugd & Educatie is een afspiegeling van wat het Forum te bieden heeft en concentreert zich rondom de speerpunten geletterdheid, digitale geletterdheid, beeldgeletterdheid en burgerschap. Deze thema's dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren in de leeftijd 0-18 jaar - in hun vrije tijd én tijdens hun schoolcarrière. Het Forum heeft aanbod voor het primair- en voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en MBO. Ouders en verzorgers, leerkrachten en docenten staan dicht bij de kinderen en zijn een belangrijke factor in hun ontwikkeling. Door hen als doelgroep mee te nemen, zijn de programma's effectiever. Deze programma's worden ontwikkeld in samenwerking met WIJ Groningen, GGD, consultatiebureaus en onderwijspartners.

Bibliotheek op school (dBos)

Met de impulsregeling Masterplan basisvaardigheden kan Forum in schooljaar 2024/2025 een vervolg geven aan de activiteiten die zij vorig schooljaar met de NPO-gelden heeft opgestart. Uw raad heeft gelijktijdig met deze brief het Gemeentelijk Plan van Aanpak laaggeletterdheid 2025-2027 (kenmerk 346275-2024) ontvangen. In dit plan is aangegeven dat in 2025 een start wordt gemaakt met het uitbreiden van BoekStart in de kinderopvang op de VVE-locaties en Bibliotheek op School op de scholen met de grootste achterstanden op basis van de cijfers van het CBS. Er wordt een apart plan geschreven waarin wordt ingezet op leesbevordering en het vergroten van leesplezier bij kinderen in onze gemeente. De doorgaande leeslijn met de programma's BoekStart en Bibliotheek op School is hiervan een belangrijk onderdeel. We komen hierop nog separaat bij uw raad terug.

Basisvaardigheden

Als gemeente vinden we het belangrijk dat iedereen de kans krijgt mee te doen in de (gedigitaliseerde) samenleving. In het Gemeentelijk Plan van Aanpak

laaggeletterdheid 2025-2027 zetten wij hiertoe in op het voorkomen en het tegengaan van laaggeletterdheid. Het Forum is daarin een belangrijke samenwerkingspartner. Het programma Basisvaardigheden van het Forum biedt voor onze inwoners, onder meer in de Taalhuizen, een breed educatieaanbod rond geletterdheid, gecijferdheid en digitale geletterdheid. Door de digitalisering van informatie, communicatie en contracten wordt het belang van vaardigheden als lezen en schrijven, én van veilig internetten steeds groter. Het Forum is tevens een belangrijke samenwerkingspartner bij de gezinsaanpak geletterdheid. Deze aanpak wordt verder toegelicht in het Gemeentelijk Plan van Aanpak laaggeletterdheid 2025-2027.

Financieel

Forum Groningen heeft in het kader van onze nieuwe Cultuurnota, na het uiten van ons voornemen het accrespercentage te verhogen, een sluitende begroting aangeleverd voor 2025. Hierbij is onder andere rekening gehouden met de bezoekersaantallen van de afgelopen jaren, de decentrale uitkering van het Rijk aan onze gemeente van ruim 700.000 euro en de IDO-bijdrage (Informatiepunt Digitale Overheid). Dit is in lijn met de prognose over 2024, waarbij het Forum een begroot tekort van 975.000 euro wist terug te brengen naar een geprognosticeerd tekort van 195.000 euro. De verklaring hiervoor is te vinden in meevallende personeelslasten ten opzichte van de begroting 2024 in verband met cao-ontwikkelingen en openstaande vacatures. Ook bij de totale subsidiebijdragen en de bedrijfsvoeringskosten zien we positieve ontwikkelingen.

De verwachting is dat de Algemene Reserve ter ondersteuning van de exploitatie van Forum Groningen ultimo 2024 2,4 miljoen euro betreft. Dit is boven de minimale grens van 2 miljoen die eerder is vastgesteld op basis van het risicoprofiel. Het totale eigen vermogen van Forum Groningen betreft 6,2 miljoen euro. Daarvan is 3,8 miljoen euro in bestemmingsfondsen of bestemmingsreserves opgenomen, onder andere ten behoeve van het onderhoud.

Bij de start van het Forum in 2020 is een aanlooperperiode van vijf jaar ingesteld (2020-2024) waarin zij de tijd kreeg tot een sluitende exploitatie te komen. Pas na zo'n periode, waarin nog allerlei zaken zich moeten uitkristalliseren, is goed te zeggen hoe de structurele exploitatie eruit ziet. Voor mogelijke exploitatietekorten of andere incidentele noodzakelijke kosten in deze periode zijn destijds middelen gereserveerd in de vorm van een aanloopreserve. Deze middelen zijn de afgelopen vijf jaar niet volledig aangesproken, onder meer door extra incidentele ondersteuning vanuit coronamiddelen. Door de coronaperiode waren de eerste vijf jaar ook niet goed te karakteriseren als een reguliere aanlooperperiode, met daarna het verwachte zicht op een stabiele exploitatie. Ook gezien de ontwikkelingen waar het Forum de komende twee jaar voor staat, onderzoeken we of het nodig is de aanlooperperiode met twee jaar te verlengen. In het eerste kwartaal van 2025 komen we bij u terug met een voorstel over het financieel perspectief van het Forum. Op dat moment is het definitief resultaat 2024 helder, en kunnen we kijken of verlenging van de aanlooperperiode in 2025 en 2026 inderdaad noodzakelijk is. We betrekken we de vermogenspositie als het risicoprofiel van het Forum bij onze beoordeling.

Tot slot

We zijn ons ervan bewust dat de komst van het Forum niet zonder slag of stoot ging. Doel was een trekpleister voor (vooral het oostelijk deel van) de binnenstad te creëren en tegelijk een laagdrempelig en innovatief cultuurcentrum te maken dat onder meer

Volgvel 4

een solide toekomst bood voor onze bibliotheek. Vijf jaar later kunnen we constateren dat het Forum de verwachtingen meer dan ingelost heeft. Alleen al het dakterras is een belevenis op zich. Groningers en bezoekers weten Forum Groningen te vinden én te waarderen. Reeds bij haar eerste lustrum kunnen we dan ook met trots constateren dat het Forum niet meer uit Groningen is weg te denken en wijd en zijd de reputatie heeft weten op te bouwen als inspirerende ontmoetingsplek, waar iedereen welkom is.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

locoburgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.